

TÜRKÇEYİ YABANCI DİL OLARAK ÖĞRENEN ÖĞRENCİLER İÇİN ETKİN KATILIMLI ÖĞRENME ÖLÇEĞİ" VE "TÜRKÇE DİL İHTİYACI ÖLÇEĞİ" GELİŞTİRİLMESİ: GÜRCİSTAN ÖRNEĞİ

Yusuf KUMMUZ¹
Neslihan KARAKUŞ²

¹Dr. Öğrencisi, Yıldız Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türkçe Eğitimi Doktora Programı, kummuzyusuf@gmail.com, ORCID:0000-0003-2673-526X

² Doç. Dr., Yıldız Teknik Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Bölümü, Türkçe Eğitimi ABD, neslihankarakush@gmail.com, ORCID:0000-0001-7808-1099

Kummuz, Yusuf ve Karakuş, Neslihan. "Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenen Öğrenciler İçin Etkin Katılımlı Öğrenme Ölçeği ve Türkçe Dil İhtiyacı Ölçeği Geliştirilmesi: Gürcistan Örneği". ulakbilge, 79 (2022 Aralık): s. 1313-1329. doi: 10.7816/ulakbilge-10-79-08

ÖZ

Dil, bireyin duygu, düşünce, bilgi ve deneyimlerini ifade etmesini sağlayan önemli bir iletişim aracıdır. Dil bireyin iletişimde karşılıklı bir etkileşimi gerektirir. Bu bakımdan sağlıklı bir iletişimde bireylerin ortak dil kullanmaları önemlidir. Dil öğrenmede ise bireylerin ihtiyaçlarının belirlenmesi, dil eğitimi programlarının geliştirilmesi bakımından önemlidir. Bu araştırmada yabancılara Türkçe öğretimi kapsamında "Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenen Öğrenciler İçin Etkin Katılımlı Öğrenme Ölçeği" ve "Türkçe Dil İhtiyacı Ölçeği" geliştirilmesi amaçlanmıştır. Araştırma 2021-2022 eğitim öğretim yılı bahar yarıyılında Gürcistan'da ana dili Gürcüce olan ve Türkçe dil eğitimi alan 247 öğrenci ile gerçekleştirilmiştir. Araştırma sonucunda Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenen Öğrenciler İçin Etkin Katılımlı Öğrenme Ölçeği geliştirilmiştir. Bu ölçek 7 madde ve tek alt boyuttan meydana gelmektedir. Ölçekte ters puanlanan madde bulunmamaktadır. Ayrıca, Türkçe Dil İhtiyacı Ölçeği geliştirilmiştir. Bu ölçek 28 madde ve 4 alt boyuttan meydana gelmektedir. Ölçek Türkçe öğrenen yabancı öğrencilerin dil ihtiyaçlarının belirlenmesine katkı sağlaması bakımından önemlidir. Araştırmada geliştirilen ölçekler açıklanan varyans, güvenilirlik katsayıları ve doğrulayıcı faktör analizi sonuçlarına göre geçerli ve güvenilir özelliklere sahiptir.

Anahtar Kelimeler: Dil ihtiyacı, etkin katılımlı öğrenme, Gürcistan, Türkçe eğitimi, yabancı dil eğitimi

Makale Bilgisi:

Geliş: 19 Eylül 2022

Düzeltilme: 23 Ekim 2022

Kabul: 7 Kasım 2022

Giriş

Eğitimde ihtiyaç analizi, amacın belirlenmesinde temel oluşturmaktadır. Nitekim ihtiyaçlara odaklı gerçekleşmeyen dil eğitiminin başarılı olması da mümkün olmamaktadır. Bu bakımdan ihtiyaç analizinin yapılması bir zorunluluk olarak ortaya çıkmaktadır (Kacetyl ve Klímová, 2019). Hazırlanan eğitim ve öğretim programlarının temelinde ihtiyaç analizi vardır (Akbaş, 2018; Biçer, 2017). Öğrenenlerin yaşları, gelişim düzeyleri ve sahip oldukları bilgi ve becerilerin geliştirilmesi, öncelikle bunların düzeyinin belirlenmesini ve öğrenene özgü planların hazırlanmasını sağlar (Berwick, 1989; Onay ve Çelik, 2022; Peixoto ve diğ., 2021; Şimşek, 2010).

İhtiyaç analizi yabancı dil öğretiminde, amaçların belirlenmesi içeriğin oluşturulması, uygulamalar ve değerlendirme süreçlerinin etkili bir şekilde sürdürülebilmesi için oldukça önemlidir. Eğitimin başarılı olmasında ihtiyaçların ortaya çıkarılması, tanımlanması ve bu ihtiyaçlara göre eğitim sürecinin işletilmesi gerekmektedir (Onishchuk ve diğ., 2020; Şavlı ve Kalafat, 2014). Bu bakımdan yabancı dil öğretiminde profesyonel bir eğitim süreci işletilmelidir. İhtiyaç analizi süreklilik gösteren ve tekrarlanması gereken bir işlemdir (Koçer, 2013). Bu işlem eğitim uygulamalarının öğrenci merkezli olmasını sağlamanın yanında öğrencilerin neyi ne kadar bildiklerinin tespitini sağlamakta ve öğrencilerin öğrenmeye yönelik motivasyonları hakkında eğitimciler ve planlayıcılara yön göstermektedir.

Yabancılara Türkçe öğretimi ilk olarak TÖMER (Türkçe Öğretimi Araştırma ve Uygulama Merkezi) tarafından 1984 yılında Ankara Üniversitesi bünyesinde başlatılmış olup, sonraki yıllarda farklı kurum ve kuruluşlar ile üniversiteler tarafından bu uygulamalar geliştirilmiştir (Alpar, 2013; Arık, 2015; İşcan ve diğ., 2011). Günümüzde yabancı dil olarak Türkçe, Türkiye’de MEB, TÖMER ve özel kurslar tarafından hemen her yaşta birçok insana öğretilmektedir. Türkiye dışında da yine MEB, Yunus Emre Enstitüsü, Türkiye Maarif Vakfı ve Bakanlıklararası Ortak Kültür Komisyonu tarafından görevlendirilen öğretmen ve akademisyenlerce okulöncesi dönemden üniversiteye hatta üniversite sonrası döneme kadar binlerce kişiye öğretilmektedir (Karakuş ve Kummuz, 2020). Son olarak 2009 yılında Yunus Emre Enstitüsü ile yurt dışındaki yabancı öğrencilere Türkçe eğitimi verilmesine yönelik uygulamalar, sürece farklı bir boyut kazandırmıştır. Bu kapsamda Yabancılara Türkçe öğretiminin profesyonel bir şekilde yapılması gerektiği, planlama, uygulama ve değerlendirme süreçlerinin özel olarak planlanması, bu alanda eğitimcilerin yetiştirilmesi ve özel materyallerin tasarımının yapılması gerektiği belirtilmektedir (Başar ve Akbulut, 2016; Boylu ve Çangal, 2014; Çalışkan ve Çangal, 2013).

Yabancılara Türkçe öğretimi, yabancıların Türkçe öğrenme ihtiyaçlarına odaklanmaktadır. Bu kapsamda ihtiyaçların farklılık gösterdiği, buna yönelik eğitimlerin de farklılıklara sahip olması gerektiği söylenebilir (Koçer, 2013). Yabancıların Türkçe dil ihtiyaçları sosyokültürel etkileşimler, eğitim ve öğretim, turistik geziler, göç etme, iş imkânları ve kişisel gelişim gibi nedenlerle yapılabilmektedir (Bölükbaş, 2016; Çelebi, 2016; Farzan, 2019). Kişinin dili ne amaçla öğrenmek istediği, nerede kullanacağı ve öğrenmek için ne kadar zamanının olduğu gibi değişkenler eğitim sürecini ve planlamayı etkilemektedir. Bu eğitim sürecinde bazı zorluklar yaşanabilmektedir (Çifci, Batur ve Keklik, 2013; Dursun ve Akkaya, 2017). Türkçe dil yapısı ile öğrencinin ana dilinin yapısal özelliklerindeki farklılıklar dil öğrenme sürecini kolaylaştırıcı ya da zorlaştırıcı özelliğe sahip olabilmektedir. Dildeki ünlü ve ünsüz harflerin çıkarımı, ses özellikleri, sözcük ve cümle yapıları dil öğrenme sürecinde farklılıkları ortaya çıkarır (Şengül, 2014).

Türkçe dil olarak dünyada konuşulan diller sıralamasında önemli konumda yer almaktadır. Ayrıca Türkiye’nin coğrafi konumu ve çok sayıda ülke ile tarihi, kültürel ve sosyoekonomik ilişkilerinin bulunması, yabancıların Türkçe öğrenme motivasyonları arasında yer almaktadır (Maden ve İşcan, 2011; Tiryaki, 2014; Tok ve Yiğın, 2013). Bu bakımdan çeşitli kültürlerle göre farklılık gösteren eğitim içeriklerinin geliştirilmesi önemlidir. Literatür incelendiğinde son dönemlerde, hem Türkiye’de hem de dış ülkelerde yabancılara yönelik Türkçe öğretiminin önem kazandığı görülmektedir (İşcan, 2011). Bu durum yabancılara yönelik Türkçe öğretiminin öğrenen özelliklerine göre geliştirilmesi sonucunu ortaya çıkarmıştır.

Bu bağlamda araştırmada Gürcistan’da, ana dili Gürcüce olan öğrencilere yönelik dil ihtiyaç analizinin yapılması ve öğrencilerin öğrenme biçimlerinin ortaya çıkarılması amaçlanmıştır. Araştırma, daha önce ana dili Gürcüce olan öğrencilerin Türkçe öğrenmelerine yönelik ihtiyaç analizi içeren ölçeğin bulunmaması ve bu çalışmanın konu ile ilgili ilk çalışma olması bakımından önemlidir.

Yöntem

Araştırmanın bu bölümünde araştırma modeli, evren ve örneklem ile veri toplama aracının (ölçeğin) geliştirilmesi ve analizine ilişkin süreçler açıklanmıştır.

Araştırmanın Deseni

Araştırmada nicel araştırma deseni kullanılmıştır. Nicel araştırmalar, sayısal verilerin belirli bir sistematik içerisinde toplanması, analizi ve raporlanmasını içeren araştırma türleridir (Karasar, 2012). Bu kapsamda yabancılara Türkçe öğretiminde kullanılabilecek "Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenen Öğrenciler İçin Etkin Katılımlı Öğrenme Ölçeği" ve "Türkçe Dil İhtiyacı Ölçeği" geliştirilmesi amaçlanmıştır. Ölçeklerin geliştirilmesine ilişkin veriler toplanmış ve ölçek geliştirme süreçlerine uygun şekilde faktör ve güvenilirlik analizleri yapılmıştır.

Verilerin Toplanması

Araştırmanın evrenini 2021-2022 eğitim öğretim yılı bahar yarıyılında Gürcistan'da ana dili Gürcüce olan ve Türkçe dil eğitimi alan öğrenciler oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise bu evren içerisinde araştırmaya dâhil edilen toplam 247 lisans öğrencisi oluşturmaktadır. Öğrenciler araştırmaya gönüllülük esasına uygun olarak dâhil edilmişlerdir. Araştırmada örneklem seçimine gidilmemiş, evrenin tamamına ulaşılmaya çalışılmıştır.

Veri Toplama Araçları Geliştirme

Ölçek geliştirme, bireylerin belirli bir konuda bilgi, beceri ve tutumlarının ortaya çıkarılmasını amaçlayan karmaşık bir süreçtir. Ölçeğin geliştirilmesinde ihtiyaçları belirleme, madde havuzu oluşturma, uzman görüşlerinden faydalanma, pilot uygulamalar yapma, güvenilir veri toplama, analiz ve raporlama gibi süreçler bulunmaktadır (Hinkin, 2005; Worthington ve Whittaker, 2006). Bu aşamaların her biri titizlikle ve uzman kişiler tarafından sürdürülmelidir. Ölçeğin geliştirilmesinin her aşamasında maddelerin test edilmesi, çıkarılması ve eklenmesi, faktörlerin oluşturulması ve tanımlanması, ortaya çıkan faktör yapılarının güvenilirliğinin test edilmesi ve doğrulanması gerekmektedir (Hensley, 1999; DeVellis ve Thorpe, 2021; Lamm, Lamm ve Edgar, 2020). Araştırmada veri toplama aracı olarak geliştirilen ölçeklere ilişkin, süreçler aşağıda açıklanmıştır.

Madde havuzu: Ölçeğin geliştirilmesinde ilgili literatür ve uygulamalara bağlı olarak, amaca yönelik mümkün olduğunca çok sayıda maddenin hazırlanmasıdır.

Uzman görüşleri: Madde havuzundaki maddelerin alan uzmanı ve ölçek değerlendirme uzmanları tarafından değerlendirilerek, uygunluklarına karar verilmesi ve uygun olmayan maddelerin çıkarılması ya da düzeltilmesi sürecini ifade eder.

Pilot uygulama: Uzman görüşleri sonrasında taslağı belirlenen ölçeğin yeterli sayıda örnekleme uygulanarak verilerin toplanmasını, alandan ölçeğe/maddelere yönelik görüşlerin elde edilmesini sağlar.

Açımlayıcı faktör analizi: Pilot uygulama ile elde edilen verilerin faktör yapılarının ve açıklanan varyans yüzdelerinin belirlenmesi amacıyla analiz edilmesini ifade eder. Bu aşamada ölçek önemli ölçüde belirginleşmektedir. Madde havuzunda bulunan çok sayıda maddeler arası ilişkiler ve maddelerin faktörlere dağılımı bu aşamada belirlenir ve sorunlu maddeler bu aşamada ölçekten çıkarılır.

Güvenirlik analizi: Ölçeğin faktör yapılarının belirlenmesi ile her faktörün içerdiği maddelerle toplam puan arasındaki korelasyonu ve maddeler arası tutarlılığın hesaplanmasıdır. Faktör analizinde aynı yapı içerisinde bulunmasına rağmen, bazı maddelerin iç tutarlılık (güvenirlik) düzeyleri düşük olabilmektedir. Bu maddeler güvenilirlik analizi aşamasında ölçekten çıkarılabilir ve hem güvenilirlik hem de faktör analizine ilişkin değerler daha yüksek hale getirilir.

Doğrulayıcı faktör analizi: Açımlayıcı faktör analizi ve güvenilirlik analizleri ile faktör yapıları belirginleşen ölçeğin, farklı örneklemelerden veri toplanarak mevcut maddeler ve faktör yapıları ilişkilendirilir. Bu aşamada hem maddeler arası hem de faktörler arası uyumun iyi olması gerekir. Sonuçta elde edilen değerlerin, açımlayıcı faktör analizi ile elde edilen yapıları doğrulaması beklenir.

Bulgular

Araştırmada "Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenen Öğrenciler İçin Etkin Katılımlı Öğrenme Ölçeği" ve "Türkçe Dil İhtiyacı Ölçeği" geliştirilmiştir. Ölçeklerin geliştirilme süreçlerine ilişkin bulgular iki başlık altında verilmiştir.

1. Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenen Öğrenciler İçin Etkin Katılımlı Öğrenme Ölçeği

Araştırmada öğrencilerin dil becerileri ile ilgili olarak Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenen Öğrenciler İçin Etkin Katılımlı Öğrenme Ölçeği geliştirilmiştir. Ölçeğin geliştirilmesinde izlenen aşamalar şu şekildedir;

Ölçeğin hazırlanması amacıyla, ilgili literatür doğrultusunda öğrencilerin dil becerilerinin ortaya çıkarılması amacıyla 22 maddeden meydana gelen madde havuzu oluşturulmuştur. 22 maddelik madde havuzu 1 ölçme değerlendirme ve 3 alan uzmanı tarafından değerlendirilmiştir. Bu aşamada 3 madde havuzdan çıkarılmış, 19 madde olarak uygulanmasına karar verilmiştir.

1.a. Açımlayıcı Faktör Analizi (AFA)

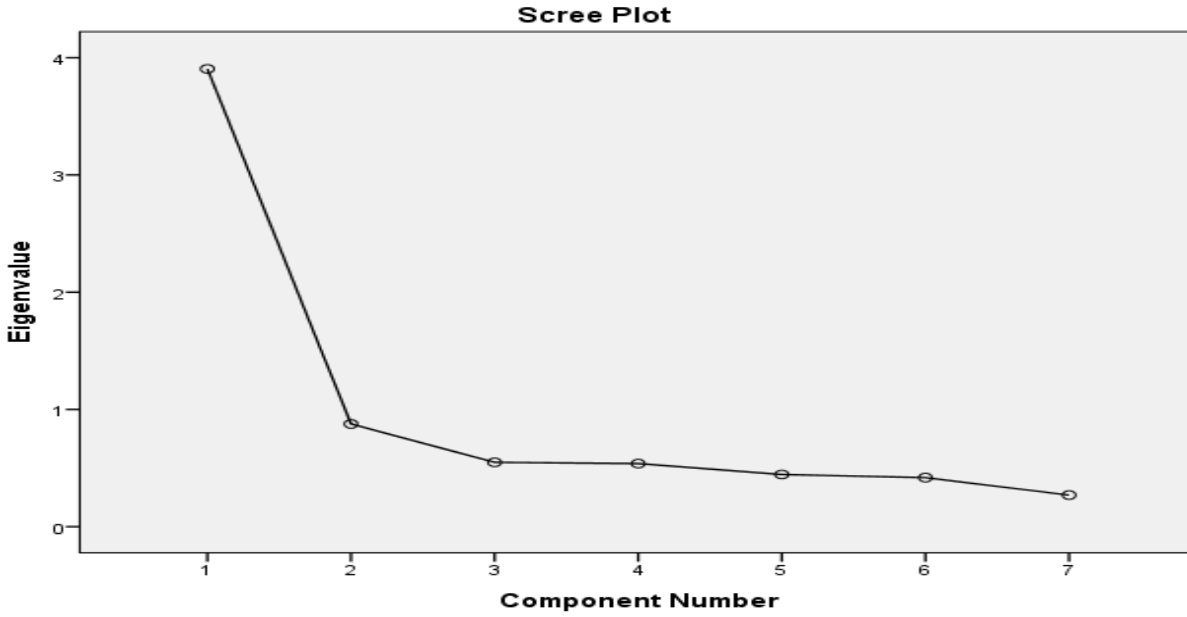
Uzman görüşleri sonrasında 19 maddelik ölçek, 129 öğrenciye uygulanarak veri toplanmıştır. Toplanan veriler ile açımlayıcı faktör analizi yapılmıştır. Analizlerde faktör yapısı dışında kalan ve birden fazla faktörde yüke sahip olan 12 madde (11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22 nolu maddeler) ölçekten çıkarılmıştır. Bu maddeler "11. Türkçe temel düzeyde konuşmaları anlayacak kadar bir dinleme becerisine sahip olmak isterim; 12. Türkçe orta düzeyde konuşmaları anlayacak kadar bir dinleme becerisine sahip olmak isterim; 13. Türkçe ileri düzeyde konuşmaları anlayacak kadar bir dinleme becerisine sahip olmak isterim; 14. Duygu ve düşüncelerimi konuşarak temel düzeyde ifade edecek kadar Türkçe öğrenmek isterim; 15. Duygu ve düşüncelerimi konuşarak orta düzeyde ifade edecek kadar Türkçe öğrenmek isterim; 16. Duygu ve düşüncelerimi konuşarak ileri düzeyde ifade edecek kadar Türkçe öğrenmek isterim; 17. Türkçe temel düzeyde bir metni anlayacak kadar okuma becerisine sahip olmak isterim; 18. Türkçe orta düzeyde bir metni anlayacak kadar okuma becerisine sahip olmak isterim; 19. Türkçe ileri düzeyde bir metni anlayacak kadar okuma becerisine sahip olmak isterim; 20. Duygu ve düşüncelerimi yazarak temel düzeyde ifade edecek kadar Türkçe öğrenmek isterim; 21. Duygu ve düşüncelerimi yazarak orta düzeyde ifade edecek kadar Türkçe öğrenmek isterim; 22. Duygu ve düşüncelerimi yazarak ileri düzeyde ifade edecek kadar Türkçe öğrenmek isterim" şeklindedir.

Ölçeğin açımlayıcı faktör analizine ilişkin değerler ve açıklanan varyans oranları aşağıda verilmiştir.

Tablo 1: Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenen Öğrenciler İçin Etkin Katılımlı Öğrenme Ölçeği Açıklanan toplam varyans

Kaiser-Meyer-Olkin Örneklem Yeterliği	Ki Kare	Sd	P	Eigenvalue Değeri	Açıklanan varyans
,867	372,370	21	,000	3,905	55,779

Ölçeğin analizi sonucunda elde edilen değerler incelendiğinde KMO örneklem yeterliliğinin ,867; ki kare değerinin 372,370; faktör yapısının anlamlı olduğu ve açıklanan toplam varyans yüzdesinin %55,779 olarak belirlenmiştir. Bu değerler verilerin analiz için yeterli düzeyde örneklemden toplandığını ve açıklanan varyansın kabul edilebilir düzeyde olduğunu göstermektedir. Ölçeğin faktör yapısına ilişkin madde öz değerlerini gösteren nokta grafiği aşağıda verilmiş olup, bu grafiğe göre 7 maddenin tek faktörde toplandığı anlaşılmaktadır.

Şekil 1. Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenen Öğrenciler İçin Etkin Katılımlı Öğrenme Ölçeği Eigenvalue Değerleri ve Nokta Grafiği

Tablo 2: Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenen Öğrenciler İçin Etkin Katılımlı Öğrenme Ölçeği Faktör Yükleri

Maddeler (Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenen Öğrenciler İçin Etkin Katılımlı Öğrenme Ölçeği)	Faktör Yükleri
4. Türkçe dersinde arkadaşlarımla iş birliği içinde ders işlemek isterim.	,798
5. Türkçe dersinde arkadaşlarımla karşılıklı konuşmalar yapmak isterim.	,790
6. Türkçe dersinde ders kitapları dışında çalışma kâğıtları olmasını isterim.	,779
10. Türkçe dersinde aktif bir şekilde derse katılmak isterim.	,776
9. Türkçe dersinde görsellerden ve videolardan yararlanılarak ders işlenmesini isterim.	,743
8. Türkçeyle ilgili ödev verilmesini isterim.	,669
7. Türkçe dersinin dil bilgisi ağırlıklı işlenmesini isterim.	,660

Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenen Öğrenciler İçin Etkin Katılımlı Öğrenme Ölçeği'ne ilişkin maddelerin faktör yükleri incelendiğinde en yüksek faktör yükünün ,798 ile "4. Türkçe dersinde arkadaşlarımla iş birliği içinde ders işlemek isterim." Ve en düşük faktör yükünün ,660 ile "7. Türkçe dersinin dil bilgisi ağırlıklı işlenmesini isterim." maddesine ait olduğu belirlenmiştir. Buna göre ölçekte yer alan her bir maddenin faktör yükleri bakımından güçlü düzeyde olduğu söylenebilir.

1.b. Güvenirlilik Analizi Sonuçları

Açımlayıcı faktör analizi sonrasında ölçekte kalan maddeler ile faktör yapısına ait toplam puanlar alınarak güvenirlilik analizi yapılmıştır. Ölçeğin Cronbach Alpha güvenirlilik katsayısı hesaplanmıştır.

Tablo 3: Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenen Öğrenciler İçin Etkin Katılımlı Öğrenme Ölçeği Güvenirliliği

Madde sayısı	Cronbach Alpha (α)
7	,906

Ölçekte bulunan 7 madde ile bu maddelerin toplamları arasındaki ilişki durumu, iç tutarlılık olarak ifade edilmektedir. Yapılan analiz sonucunda ölçeğin iç tutarlılık katsayısının Cronbach Alpha ,906 olduğu belirlenmiştir. Güvenirlilik katsayısının 0-100 aralığında değer alabildiği dikkate alındığında, analiz sonucunda elde edilen bu değere göre ölçeğin güvenirlilik düzeyinin yüksek olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 4: Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenen Öğrenciler İçin Etkin Katılımlı Öğrenme Ölçeği Madde

Toplam Korelasyon Değerleri

Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenen Öğrenciler İçin Etkin Katılımlı Öğrenme Ölçeği	Toplam Korelasyonu	MaddeAritmetik Ortalama	Standart Sapma
	1,000	29,9767	4,84521
4. Türkçe dersinde arkadaşlarımla iş birliği içinde ders işlemek isterim.	,775	4,2713	,89050
5. Türkçe dersinde arkadaşlarımla karşılıklı konuşmalar yapmak isterim.	,770	4,4031	,89721
6. Türkçe dersinde ders kitapları dışında çalışma kâğıtları olmasını isterim.	,771	4,3411	,92277
7. Türkçe dersinin dil bilgisi ağırlıklı işlenmesini isterim.	,695	4,1008	1,02198
8. Türkçeyle ilgili ödev verilmesini isterim.	,705	4,0310	1,04536
9. Türkçe dersinde görsellerden ve videolardan yararlanılarak ders işlenmesini isterim.	,745	4,3488	,93250
10. Türkçe dersinde aktif bir şekilde derse katılmak isterim.	,754	4,4806	,81106

Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenen Öğrenciler İçin Etkin Katılımlı Öğrenme Ölçeği madde toplam korelasyon değerleri tablo4'te verilmiştir. Buna göre en yüksek madde korelasyonunun ,775 ile "4. Türkçe dersinde arkadaşlarımla iş birliği içinde ders işlemek isterim" en düşük madde korelasyon değerinin ,754 ile "10. Türkçe dersinde aktif bir şekilde derse katılmak isterim" maddesine ait olduğu belirlenmiştir. Buna göre ölçekteki 7 maddenin, toplam madde korelasyon değerlerinin yüksek düzeyde olduğu söylenebilir.

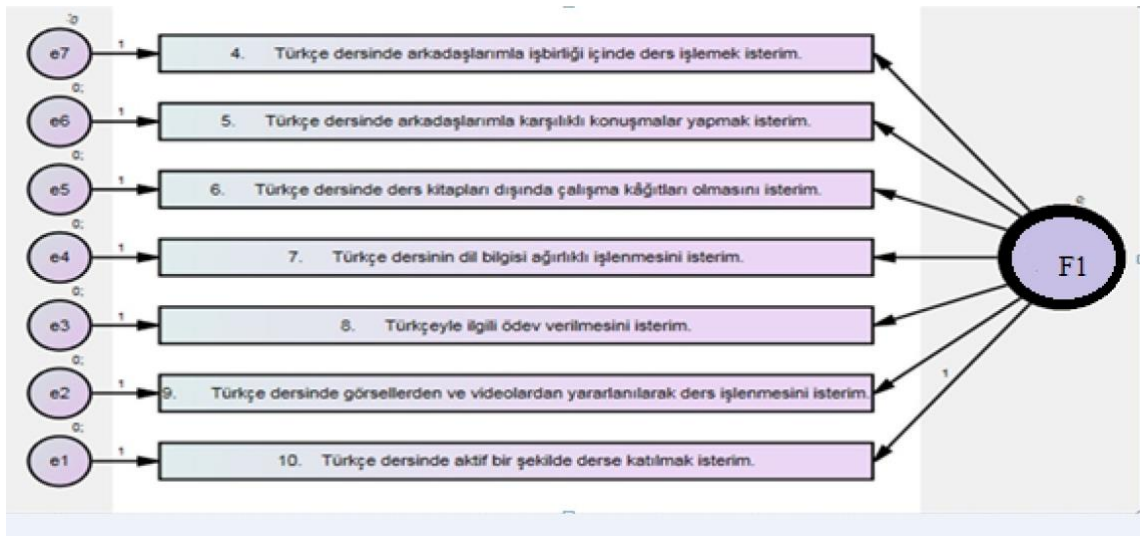
1.c. Doğrulayıcı faktör analizi (DFA)

Ölçeğin AFA ve güvenilirlik analizleri ile son hali verilen yapısı öğrencilere tekrar uygulanmış, 118 öğrenciden elde edilen veri ile doğrulayıcı faktör analizi yapılmıştır. Bu analizde ölçeğin belirlenen faktör yapısı ve maddeler arasındaki uyum incelenmiştir.

Tablo 5: Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenen Öğrenciler İçin Etkin Katılımlı Öğrenme Ölçeği Doğrulayıcı Faktör Analizi Uyum İndeks Değerleri

CMIN/DF	NFI	IFI	TLI	CFI	RMSEA	Ki Kare	Sd	P
2,506	,908	,943	,912	,942	,08	35,083	14	,000

Ölçeğin faktör yapısı ve maddeler arasındaki uyum değerleri incelendiğinde NFI, TLI, IFI, CFI değerlerinin ,90 üzerinde olduğu, RMSEA değerinin ,08 ve CMIN/DF oranının 2,506 olduğu belirlenmiştir. Elde edilen bu değerler ölçeğin faktör uyumunun oldukça iyi düzeyde gerçekleştiğini göstermektedir. Dolayısıyla doğrulayıcı faktör analizi yapılan Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenen Öğrenciler İçin Etkin Katılımlı Öğrenme Ölçeği'nin geçerlik ve güvenilirlik özelliklerini tutarlı bir şekilde sağladığı söylenebilir. Ölçekte yer alan maddeler ve faktör yapısına ilişkin doğrulayıcı faktör analizi modeli aşağıdaki şekilde verilmiştir.

Şekil 2. Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenen Öğrenciler İçin Etkin Katılımlı Öğrenme Ölçeği DFA Modeli

Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenen Öğrenciler İçin Etkin Katılımlı Öğrenme Ölçeğine ilişkin DFA modeli incelendiğinde 7 maddeden oluşan ölçeğin tek faktörlü yapısının doğrulandığı görülmektedir.

2. Türkçe Dil İhtiyacı Ölçeği Geliştirilmesi

Araştırmada öğrencilerin dil ihtiyaçlarının belirlenmesine yönelik Türkçe Dil İhtiyacı Ölçeği geliştirilmiştir. Ölçeğin geliştirilmesinde izlenen aşamalar şu şekildedir;

Ölçeğin hazırlanması amacıyla, ilgili literatür doğrultusunda öğrencilerin dil becerilerinin ortaya çıkarılması amacıyla 39 maddeden meydana gelen madde havuzu oluşturulmuştur. Madde havuzu 1 ölçme değerlendirme ve 3 alan uzmanı tarafından değerlendirilmiştir. Bu aşamada maddelerde düzeltmeler ve madde çıkarma işlemleri yapılmıştır. Uzman değerlendirmeleri sonucunda 28 madde ile uygulamaya karar verilmiştir.

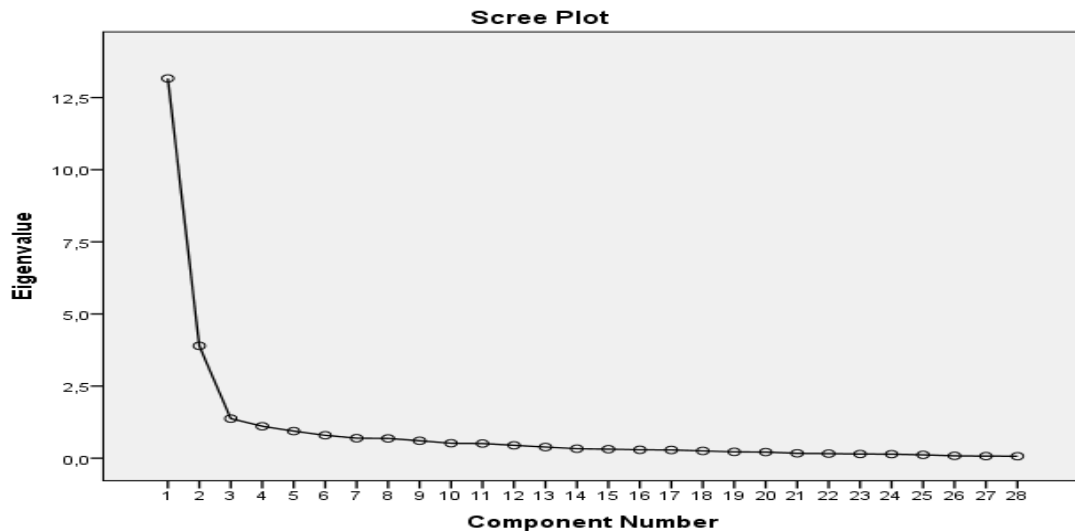
2.a. Açımlayıcı Faktör Analizi (AFA)

Uzman görüşleri sonrasında 28 maddelik ölçek, 129 öğrenciye uygulanarak veri toplanmıştır. Toplanan veriler ile açımlayıcı faktör analizi yapılmıştır. Faktör analizi sonucunda ölçekte maddelerin faktör dağılımlarının 4 faktörlü yapıda gerçekleştiği ve maddelerin faktör yüklerinin ,40 üzerinde olduğu belirlenmiştir. Ölçeğin açımlayıcı faktör analizine ilişkin değerler ve açıklanan varyans oranları aşağıda verilmiştir.

Tablo 6: Türkçe Dil İhtiyacı Ölçeği Açıklanan Toplam Varyans

	Eigenvalue Değeri	Açıklanan varyans	Kümülatif Açıklanan varyans	Kaiser-Meyer-Olkin Örneklem Yeterliği	Ki Kare	Sd	P
Okul İçi İletişim	5,466	19,520	19,520	,910	3159,820	378	,000
Mesleki ve Sosyal Gelişim	5,310	18,966	38,486				
Akademik Gelişim	4,945	17,660	56,146				
Türk Edebiyatı İlgisi	3,819	13,639	69,784				

Ölçeğin analizi sonucunda elde edilen değerler incelendiğinde KMO örneklem yeterliliğinin ,910; ki kare değerinin 3159,820; faktör yapısının anlamlı ve açıklanan toplam varyans yüzdesinin %69,784 olduğu belirlenmiştir. Bu değerler verilerin analiz için yeterli düzeyde örneklemden toplandığını ve açıklanan varyansın kabul edilebilir düzeyde olduğunu göstermektedir. Ayrıca ölçeğin faktör yapısı incelendiğinde 4 faktörlü yapıda olduğu görülmektedir. Faktörlere göre açıklanan varyanslar incelendiğinde Okul İçi İletişim %19,52, Mesleki ve Sosyal Gelişim % 18,96; Akademik Gelişim %17,66 ve Türk Edebiyatı İlgisi %13,63 olarak belirlenmiştir. Ölçeğin faktör yapısına ilişkin madde öz değerlerini gösteren nokta grafiği aşağıda verilmiş olup, bu grafiğe göre 28 maddenin 4 faktörde toplandığı anlaşılmaktadır.

Şekil 3. Türkçe Dil İhtiyacı Ölçeği Eigenvalue Değerleri ve Nokta Grafiği**Tablo 7:** Türkçe Dil İhtiyacı Ölçeği Faktör Yükleri

Türkçe Dil İhtiyacı Ölçeği	Faktörler			
	Okul İletişim	İç Mesleki ve Sosyal Gelişim	Akademik Gelişim	Türk Edebiyatı İlgisi
1. Okulda Türkçe sunum yapmak isterim.	,760			
2. Mesleğimle ilgili Türkçe seminerlere ve konferanslara katılmak isterim.	,754			
3. Okulda Türkçe yarışmalar (Kompozisyon, şiir, çeviri yarışması vb.) düzenlenmesini isterim.	,740			
4. Sınıfta Türkçe yapılan tartışmalara katılmak isterim.	,718			
5. Okulda Türkçe programlara (şiir dinletisi, tiyatro vb.) katılmak isterim.	,716			
6. Türkçe öğretmenimle ve Türkçe bilen diğer öğretmenlerimle Türkçe konuşmak isterim.	,652			
7. Ödevlerimi Türkçe hazırlamak isterim.	,623			
8. Türkçeyi daha iyi öğrenmek için ana dili Türkçe olan kişilerle konuşmaya çalışırım.		,720		
9. Türkçe dersinde mesleğimle ilgili kelimeler öğrenmek isterim.		,716		
10. Mesleğimle ilgili gelişmeleri Türkçe internet sitelerinden araştırmak isterim.		,677		
11. Türkçeyi daha iyi öğrenmek için telefon uygulamaları kullanırım.		,665		
12. Tatil için Türkiye'ye gitmek isterim.		,604		
13. Türkçe resmî yazışmalar yapmak isterim.		,601		
14. Türkçeyi daha iyi öğrenmek için sosyal medyada (Facebook vb.) Türkçe gruplara üye olurum.		,600		
15. Mesleğimle ilgili Türkçe haberler okumak isterim.		,593		
16. Türkçe dergileri okumak isterim.		,590		
17. Uluslararası bir Türkçe sınavına girip belge almak isterim.		,546		
18. Türk dizilerini Türkçe izlemek isterim.		,395		
19. Türkoloji alanında makaleler okumak isterim.			,902	
20. Türkoloji alanında yüksek lisans yapmak isterim.			,867	
21. Bilimsel makaleleri Türkçe yazmak isterim.			,862	
22. Türkçe bilimsel kitap yazmak isterim.			,852	
23. Bilimsel sözlü bildirimleri Türkçe sunmak isterim.			,850	
24. Türkoloji alanında internetten veya kaynak kitaplardan araştırma yapmak isterim.			,848	
25. Türkçe hikâyeler okumak isterim.				,790
26. Türkçe tiyatro ve sinema izlemek isterim.				,770
27. Türkçeyi daha iyi öğrenmek için ders kitabının dışında kitaplar kullanırım.				,739
28. Türkçe şiirler okumak isterim.				,737

Türkçe Dil İhtiyacı Ölçeği'ne ilişkin maddelerin faktör yükleri incelendiğinde;

Okul İçi İletişim alt boyutunda en yüksek faktör yükünün ,760 ile "Okulda Türkçe sunum yapmak isterim." ve en düşük faktör yükünün ,623 ile "Ödevlerimi Türkçe hazırlamak isterim." maddesine ait olduğu belirlenmiştir. Mesleki ve Sosyal Gelişim boyutunda en yüksek faktör yükünün ,720 ile "Türkçeyi daha iyi öğrenmek için ana dili Türkçe olan kişilerle konuşmaya çalışırım." ve en düşük faktör yükünün ,395 ile "Türk dizilerini Türkçe izlemek isterim" maddesine ait olduğu belirlenmiştir. Akademik Gelişim boyutunda en yüksek faktör yükünün ,902 ile "Türkoloji alanında makaleler okumak isterim" Ve en düşük faktör yükünün ,848 ile "Türkoloji alanında internetten veya kaynak kitaplardan araştırma yapmak isterim" maddesine ait olduğu belirlenmiştir. Türk Edebiyatı İlgisi boyutunda en yüksek faktör yükünün ,790 ile

“Türkçe hikâyeler okumak isterim” ve en düşük faktör yükünün ,737 ile “Türkçe şiirler okumak isterim” maddesine ait olduğu belirlenmiştir. Buna göre ölçekte yer alan her bir maddenin faktör yükleri bakımından güçlü düzeyde olduğu söylenebilir. Ölçekteki maddelerin faktörlere göre dağılımı aşağıdaki şekildedir;

Okul İçi İletişim: 1,2,3,4,5,6,7 maddeler

Mesleki ve Sosyal Gelişim: 8,9,10,11,12,14,15,16,17,18 maddeler

Akademik Gelişim: 19,20,21,22,23,24 maddeler

Türk Edebiyatı İlgisi: 25,26,27,28 maddeler

2.b. Güvenirlilik Analizi Sonuçları

Açımlayıcı faktör analizi sonrasında faktör yapısına ait toplam puanlar alınarak, ölçeğin güvenirlilik analizi yapılmıştır. Bu bağlamda ölçeğin Cronbach Alpha güvenirlilik katsayısı hesaplanmış ve aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 8: Türkçe Dil İhtiyacı Ölçeği Güvenirliliği

Alt Boyutlar	Madde sayısı	Cronbach Alpha (α)
Okul İçi İletişim	7	,906
Mesleki ve Sosyal Gelişim	11	,923
Akademik Gelişim	6	,960
Türk Edebiyatı İlgisi	4	,954
Toplam	28	,960

Ölçekte bulunan maddeler ve alt boyutlar ile bu maddelerin toplamaları arasındaki ilişki durumu, iç tutarlılık olarak ifade edilmektedir. Yapılan analiz sonucunda iç tutarlılığı gösteren Cronbach Alpha güvenirlilik katsayısının alt boyutlara göre Okul İçi İletişim ,90; Mesleki ve Sosyal Gelişim ,92; Akademik Gelişim ,96; Türk Edebiyatı İlgisi ,95 olduğu belirlenmiştir. Ölçeğin toplam puanına ilişkin güvenirlilik katsayısı ise ,96 olarak bulunmuştur. Güvenirlilik katsayısının 0-100 aralığında değer alabildiği dikkate alındığında, analiz sonucunda elde edilen bu değere göre ölçeğin güvenirlilik düzeyinin yüksek olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 9: Türkçe Dil İhtiyacı Ölçeği Madde Toplam Korelasyon Değerleri

	Toplam Korelasyonu	MaddeAritmetik Ortalama	Standart Sapma
Türkçe Dil İhtiyacı Ölçeği	1,000	106,8140	20,61696
1. Okulda Türkçe sunum yapmak isterim.	,868	2,9457	1,32471
2. Mesleğimle ilgili Türkçe seminerlere ve konferanslara katılmak isterim.	,862	2,9070	1,31364
3. Okulda Türkçe yarışmalar (Kompozisyon, şiir, çeviri yarışması vb.) düzenlenmesini isterim.	,886	2,8295	1,59650
4. Sınıfta Türkçe yapılan tartışmalara katılmak isterim.	,874	2,3488	1,39559
5. Okulda Türkçe programlara (şiir dinletisi, tiyatro vb.) katılmak isterim.	,919	2,8217	1,44941
6. Türkçe öğretmenimle ve Türkçe bilen diğer öğretmenlerimle Türkçe konuşmak isterim.	,882	2,7364	1,42806
7. Ödevlerimi Türkçe hazırlamak isterim.	,884	3,9302	1,16717
8. Türkçeyi daha iyi öğrenmek için ana dili Türkçe olan kişilerle konuşmaya çalışırım.	,922	3,9845	1,17250
9. Türkçe dersinde mesleğimle ilgili kelimeler öğrenmek isterim.	,898	4,0698	1,11233
10. Mesleğimle ilgili gelişmeleri Türkçe internet sitelerinden araştırmak isterim.	,887	3,6202	1,33577
11. Türkçeyi daha iyi öğrenmek için telefon uygulamaları kullanırım.	,844	3,7984	1,15502
12. Tatil için Türkiye'ye gitmek isterim.	,731	4,4574	,77063
13. Türkçe resmî yazışmalar yapmak isterim.	,654	4,0078	1,01162
14. Türkçeyi daha iyi öğrenmek için sosyal medyada (Facebook vb.) Türkçe gruplara üye olurum.	,851	4,1550	1,05660
15. Mesleğimle ilgili Türkçe haberler okumak isterim.	,856	4,0310	1,06020

16. Türkçe dergileri okumak isterim.	,890	4,1240	1,04588
17. Uluslararası bir Türkçe sınavına girip belge almak isterim.	,887	4,2558	,85036
18. Türk dizilerini Türkçe izlemek isterim.	,804	4,0775	1,04293
19. Türkoloji alanında makaleler okumak isterim.	,813	4,4496	,81931
20. Türkoloji alanında yüksek lisans yapmak isterim.	,792	4,2946	,98745
21. Bilimsel makaleleri Türkçe yazmak isterim.	,736	3,9302	1,25116
22. Türkçe bilimsel kitap yazmak isterim.	,808	3,9767	1,07866
23. Bilimsel sözlü bildirimleri Türkçe sunmak isterim.	,613	4,4109	,88928
24. Türkoloji alanında internetten veya kaynak kitaplardan araştırma yapmak isterim.	,657	4,2248	,98616
25. Türkçe hikâyeler okumak isterim.	,769	3,8915	1,12667
26. Türkçe tiyatro ve sinema izlemek isterim.	,819	4,4264	,95012
27. Türkçeyi daha iyi öğrenmek için ders kitabının dışında kitaplar kullanırım.	,791	4,0853	1,13902
28. Türkçe şiirler okumak isterim.	,703	3,9845	1,19886

Türkçe Dil İhtiyacı Ölçeği madde toplam korelasyon değerleri tablo8’de verilmiştir. Buna göre en yüksek madde korelasyonunun ,922 ile “Türkçe hikâyeler okumak isterim” en düşük madde korelasyon değerinin ,613 ile “Tatil için Türkiye’ye gitmek isterim” maddesine ait olduğu belirlenmiştir. Buna göre ölçekteki 28 maddenin, toplam madde korelasyon değerlerinin genel olarak yüksek düzeyde olduğu söylenebilir.

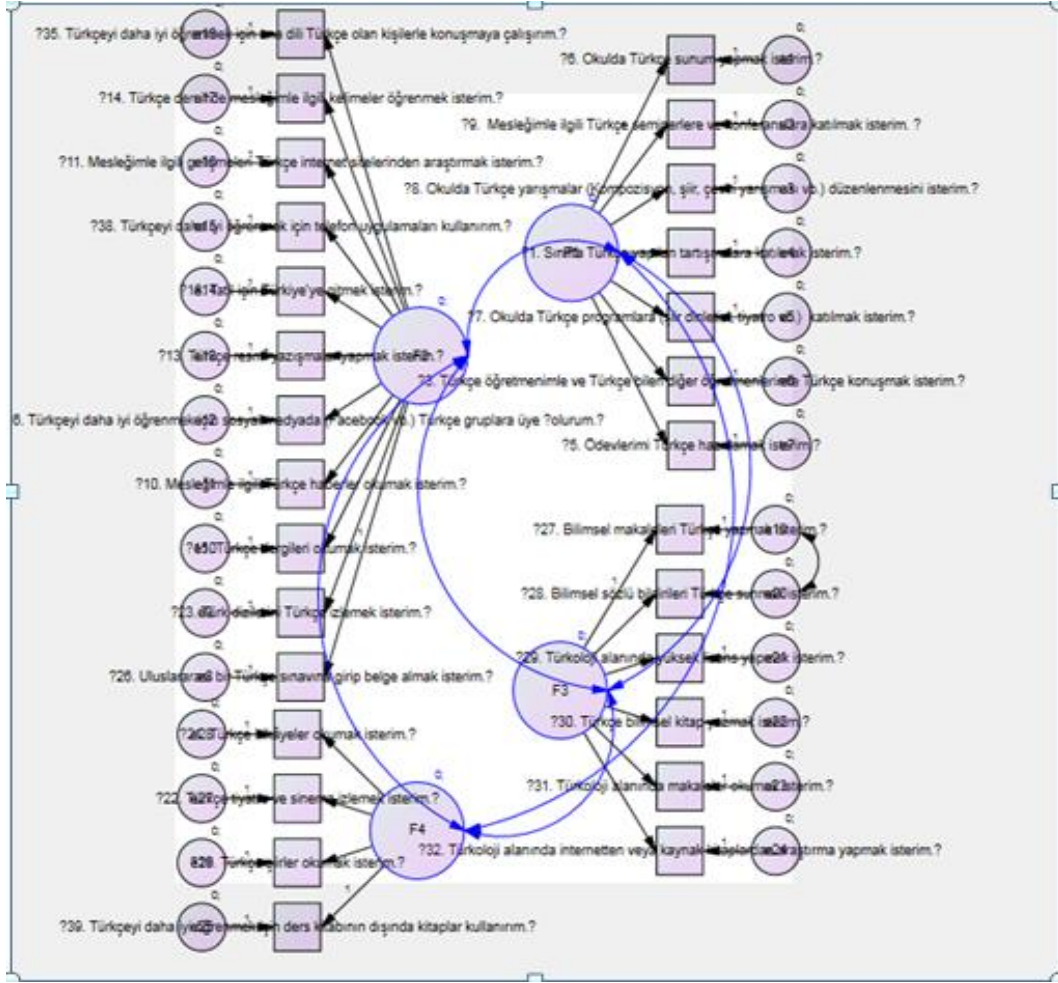
1.c. Doğrulayıcı faktör analizi (DFA)

Ölçeğin AFA ve güvenilirlik analizleri ile son hali verilen yapısı öğrencilere tekrar uygulanmış, 120 öğrenciden elde edilen veri ile doğrulayıcı faktör analizi yapılmıştır. Bu analizde ölçeğin belirlenen faktör yapısı ve maddeler arasındaki uyum incelenmiştir.

Tablo 10: Doğrulayıcı Faktör Analizi Uyum İndeks Değerleri

CMIN/DF	NFI	IFI	TLI	CFI	RMSEA	Ki Kare	Sd	P
1,797	,820	,912	,901	,911	,07	3432,449	343	,000

Ölçeğin faktör yapısı ve maddeler arasındaki uyum değerleri incelendiğinde TLI, IFI, CFI değerlerinin ,90 üzerinde olduğu, NFI değerinin ,820 kabul edilebilir düzeyde olduğu, RMSEA değerinin ,07 ve CMIN/DF oranının 1,797 olduğu belirlenmiştir. Elde edilen bu değerler ölçeğin faktör uyumunun oldukça iyi düzeyde gerçekleştiğini göstermektedir. Dolayısıyla doğrulayıcı faktör analizi yapılan Türkçe Dil İhtiyacı Ölçeği’nin geçerlik ve güvenilirlik özelliklerini tutarlı bir şekilde sağladığı söylenebilir. Ölçekte yer alan maddeler ve faktör yapısının ilişkin doğrulayıcı faktör analizi modeli aşağıdaki şekilde verilmiştir.

Şekil 4. Türkçe Dil İhtiyacı Ölçeği DFA Modeli

Türkçe Dil İhtiyacı Ölçeğine ilişkin DFA modeli incelendiğinde 28 maddeden oluşan ölçeğin 4 faktörlü yapısının doğrulandığı görülmektedir.

Tartışma

Araştırmada yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrenciler için iki farklı ölçek geliştirilmiştir. Bunlardan birincisi “Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenen Öğrenciler İçin Etkin Katılımlı Öğrenme Ölçeği”, diğeri ise “Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenen Öğrenciler İçin Türkçe Dil İhtiyacı Ölçeği” olarak belirlenmiştir. Ölçeklerin geliştirilmesine yönelik madde havuzu oluşturma, uzman görüşleri alma, pilot uygulama, veri toplama, açımlayıcı faktör analizi, güvenilirlik analizi ve doğrulayıcı faktör analizleri süreçleri uygulanmıştır. Bu aşamalar sonucunda lisans düzeyindeki öğrenciler için ölçeklerin geçerlik ve güvenilirlik özelliklerini sağladığı belirlenmiştir. Buna göre yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin öğrenme biçimleri ve dil ihtiyaçlarının ortaya çıkarılmasında ölçeklerin yeterli olduğu söylenebilir.

Ölçeklere yönelik literatür incelendiğinde benzer çalışmaların yapıldığı, özellikle İngilizcenin yabancı dil olarak öğretimi konusunda birçok dil ihtiyaç ölçeği geliştirildiği görülmektedir. Ancak yabancı dil olarak Türkçenin öğretimi konusunda yapılan dil ihtiyaç çalışmalarının genellikle uyarlama ölçeklerle gerçekleştirildiği, yabancılar için Türkçe öğretimi amacıyla geliştirilen dil ihtiyaç ölçeğinin bulunmadığı belirlenmiştir. Bu bağlamda Minhaj’ın (2021) ikinci yabancı dil olarak Türkçe öğretiminin ihtiyaç analizine ilişkin Hindistan örneğinde yaptığı çalışmada öğrencilerin Türkçeyi kişisel gelişimlerini artırma, Türklerle konuşabilme, Türk tarih ve kültürünü tanıyabilme, Türkleri kendine yakın hissetme ve hobi amaçlı öğrenmek istedikleri belirlenmiştir. Ayrıca Türkçeyi yabancı dil olarak Hindistan’da öğrenenlerin 1-2 yılda, Türkiye’de ise 3 yılda öğrendikleri belirlenmiştir. Bölükbaş’ın (2016) Türkiye’de yaşayan Suriyeli mültecilerin dil ihtiyaçlarının analizine ilişkin İstanbul örneğinde yaptığı çalışmada, Türkiye’de üniversite okuma ve hayatlarını Türkiye’de sürdürme, resmi işlemleri yapabilme amacıyla Türkçe öğrenmek

istedikleri belirtilmiştir. Bu nedenle konuşma ve yazma çalışmalarına çok önem verilmesi gerektiği özellikle de konuşma becerilerini geliştirebilecekleri bir kursa ihtiyaçlarının olduğu ifade edilmiştir. Çalışkan ve Çangal'ın (2013) yabancılara Türkçe öğretiminde dil ihtiyaç analizi ile ilgili Bosna-Hersek örneğinde yaptıkları araştırmada, Türkçe dil eğitimi gören 168 öğrenci ile çalışılmıştır. Araştırmada Iwai ve diğerleri (1998) tarafından geliştirilmiş olan ölçeğin uyarlaması yapılmıştır. Araştırma sonucunda 28 madde ve 4 faktörden oluşan ölçeğin geçerli ve güvenilir özelliklere sahip olduğu belirlenmiştir. Ölçeğin açıkladığı toplam varyans %56 olup ticaret yapma, eğitim ve iş imkanı, bireysel ilgi ve ihtiyaçlar, sınıf içi iletişim kurma şeklinde alt boyutlardan meydana gelmektedir. Koçer'in (2013) program geliştirmenin temel basamağı olarak Türkçe öğretiminde ihtiyaç analizine yönelik yaptığı araştırmada, katılımcıların dil ihtiyaçlarının sözlü iletişim sorunlarının giderilmesi, dinleme, okuma ve yazma becerilerinin geliştirilmesi gerektiği belirlenmiştir. Ayrıca katılımcılar; fikir geliştirme, noktalama işaretleri, seslendirme ve sözlü iletişim sorunları yaşadıklarını belirtmişlerdir. Akbaş'ın (2018) Gürcistan'da yabancı dil olarak Türkçe öğrenenlerin dil öğrenme ihtiyaçları ile ilgili yaptığı araştırmada, dil ihtiyaçlarının eğitim ve iş imkanı, sınıf içi iletişim kurma, ticaret yapma ve bireysel ilgi ve ihtiyaçlar olmak üzere dört boyutta ortaya çıktığı belirtilmiştir. Özellikle de eğitim ve iş imkanları ile sınıf içi iletişim kurma düzeyinde ihtiyaçların öne çıktığı ve öğrencilerin sınıf dışı ortamlarda ve Türkiye'yi ziyaret etme durumunda Türkçe ihtiyaçlarının olduğu belirtilmiştir. Nimer'in (2019) Türkiye'deki Suriyeli mültecilerin Türkçe dil eğitim ihtiyaçlarına yönelik gerçekleştirdiği araştırmada; sosyal ve kültürel katılım, resmi işlemler, istihdam ve iş imkanları, eğitime devam edebilme ve Türklerle tanışma amaçlı Türkçe öğrenmek istedikleri belirlenmiştir. Farzan (2019) Afganistan'da Türkçe öğrenen öğrencilere yönelik dil ihtiyaç analizine ilişkin yaptığı araştırmada resmi görüşmeler yapabilmek, kişisel gelişimi desteklemek, Türkçe anlayabilmek, yeni iş imkanları elde edebilmek, sosyal ilişkiler kurabilme ve tercümanlık yapma gibi ihtiyaçlar nedeniyle Türkçe öğrenme ihtiyaçlarının olduğunu belirtmiştir. Phudkaradze (2018) göçmenlerin dil ihtiyaçları ve program önerisine ilişkin yaptığı araştırmada, mevcut programların ve materyallerin Türkçe dil ihtiyaçlarını karşılamada yetersiz kaldığını, materyallerin geliştirilmesi gerektiğini ve hedef kitlenin ihtiyaçları doğrultusunda donanımlı uzmanlar tarafından eğitimlerin verilmesi gerektiğini belirtmiştir. Dil ihtiyaçları genel olarak sağlık sorunları, resmi iletişim, güvenlik sorunları, kitle iletişim kullanma, alışveriş, barınma ve sosyal çevre ihtiyaçları şeklinde belirtilmiştir. Biçer (2017) Türkiye'de yabancı dil olarak Türkçe öğrenen Suriyeli mülteci öğrencilerle gerçekleştirdiği araştırmada, Türkçenin okutmanlarla iletişim kurarken, ders sırasında ve Türklerle konuşurken kullanıldığı, diğer zamanlarda Arapça kullanıldığını belirtmiştir. Dil öğrenmede karşılaştıkları zorluklar ise ortak kökenli kelimelerin anlamlarının farklı olması, telaffuz farklılıkları ve dil yapısından kaynaklı farklılıkların yaşanması olarak belirtilmiştir.

Sonuç

Araştırmada Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenen Öğrenciler İçin Etkin Katılımlı Öğrenme Ölçeği geliştirilmiştir. Bu ölçek 7 madde ve tek alt boyuttan meydana gelmektedir. Ölçekte ters puanlanan madde bulunmamaktadır. Ölçek, Türkçe öğrenmeyi amaçlayan yabancı öğrencilerin öğrenme biçimlerini ortaya çıkarması bakımından önemlidir. Öğrencinin derse aktif ya da pasif katılma eğilimi ile çeşitli ders materyallerinin kullanılmasına yönelik bilgi vermektedir. Ölçekten alınan puanın yüksek olması, Türkçe dil eğitiminde öğrencinin aktif ve zengin ders materyali kullanmasına yönelik motivasyonunun yüksek olduğunu göstermektedir.

Araştırmada Türkçe Dil İhtiyacı Ölçeği geliştirilmiştir. Bu ölçek 28 madde ve 4 alt boyuttan meydana gelmektedir. Ölçek Türkçe öğrenen yabancı öğrencilerin dil ihtiyaçlarının belirlenmesine katkı sağlaması bakımından önemlidir. Ölçekte ters puanlanan madde bulunmamaktadır. Ölçekten alınan puanların yüksek olması öğrencinin Türkçe öğrenmeye yönelik okul içi, akademik, mesleki ve edebi motivasyon düzeyinin yüksek olduğunu göstermektedir.

Araştırmada geliştirilen ölçekler yabancılara Türkçe öğretiminde öğrenmeye etkin katılım ve dil ihtiyacının belirlenmesine yöneliktir. Bu bakımdan, çeşitli sosyokültürel çevrelerden gelen öğrencilerin Türkçe öğrenmeye yönelik ihtiyaçlarının ve motivasyonlarının belirlenmesinde ölçeklerin kullanılması faydalı olabilir.

Ölçekler geçerli ve güvenilir sonuçlar vermektedir. Bu bakımdan farklı örneklerde yapılacak uygulamaların ve veri toplama süreçlerinin sağlıklı ve profesyonelce yönetilmesi önemlidir.

Ölçekler yabancı uyruklu olan hem Türkiye'de hem de Türkiye dışındaki öğrencilerin dil ihtiyaçlarının ve öğrenme biçimlerinin belirlenmesinde kullanılabilir. Farklı örneklerde yapılan uygulamalar sonucunda elde edilen verilerle ölçeğin güvenilirliği ayrıca test edilebilir.

Kaynaklar

- Akbaş, Ö. (2018). *Gürcistan'da yabancı dil olarak Türkçe öğrenenlerin dil ihtiyaçları ile motivasyon engelleri arasındaki ilişki* (Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale Üniversitesi).
- Alpar, M. (2013). Yabancı dil öğretiminde kültürel unsurların önemi. *The Journal of Language and Linguistic Studies*, 9(1), 95-106.
- Arık, M. A. (2015). Yabancı dil bilgisinin öğrenilmesinde ana dilin etkileri. *International Journal of Languages Education and Teaching*, UDES, 1761-1769.
- Başar, U. ve Akbulut, E. (2016). Yabancılar Türkçe öğretiminde öğrenen ihtiyaçlarının belirlenmesi: Yunus Emre Enstitüsü Tiflis Türk Kültür Merkezi örneği. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 1005-1020.
- Berwick, R. (1989). *The second language curriculum. in r. k. johnson, needs assessment in language programming: from theory to practice* (p. 48-62). Cambridge University Press.
- Bıçer, N. (2017). Türkçe'nin yabancı dil olarak öğretiminde ana dilinin etkisi. *Electronic Turkish Studies*, 12(14).
- Boylu, E. ve Çangal, Ö. (2014). Yabancılar Türkçe öğretiminde dil ihtiyaç analizi: İran örneği. *International Journal of Language Academy*, 127-151.
- Bölükbaşı, F. (2016). Suriyeli mültecilerin dil ihtiyaçlarının analizi: İstanbul örneği. *Journal of international social research*, 9(46).
- Çalışkan, N., ve Çangal, Ö. (2013). Yabancılar Türkçe öğretiminde dil ihtiyaç analizi: Bosna-Hersek örneği. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(2), 310-334.
- Çelebi, M. D. (2016). Türkiye'de ana dili eğitimi ve yabancı dil eğitimi. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, s. 285-307.
- Çifci, M. Batur, Z. ve S. Keklik. (2013). *Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kültür, yabancılar Türkçe eğitimi el kitabı* (s. 183) (Ed. M. Durmuş. A. Okur). Ankara: Grafiker Yayınları.
- DeVellis, R. F., & Thorpe, C. T. (2021). *Scale development: Theory and applications*. Sage publications.
- Dursun, H., ve Akkaya, A. (2017). Geçici koruma altındaki Suriyeli Türkçe ihtiyaçlarının belirlenmesi: Şanlıurfa ili örneği. *Akdeniz Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 22, 1-22.
- Farzan, E. (2019). *Afganistan'da Türkçe öğrenen öğrencilere yönelik dil ihtiyaç analizi* (Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi).
- Hensley, R. L. (1999). A review of operations management studies using scale development techniques. *Journal of Operations Management*, 17(3), 343-358.
- Hinkin, T. R. (2005). Scale development principles and practices. *Research in organizations: Foundations and methods of inquiry*, 161-179.
- İşcan, A. (2011). Türkçenin yabancı dil olarak önemi. *Uluslararası Avrasya Sosyal Bilimler Dergisi*, 29-36.
- İşcan, A. Yağmur, Ş. E. Varioğlu, B. Kana, F. ve Şengül, K. (2011). Hindistan'da yabancı dil olarak Türkçe öğrenen genç-yetişkinlerin öğrenme geçmişlerinin bazı değişkenlere göre incelenmesi. *International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 29.
- Kacetl, J., & Klímová, B. (2019). Use of smartphone applications in english language learning—A challenge for foreign language education. *Education Sciences*, 9(3), 179.
- Karakuş, N., ve Kummuz, Y. (2020). *İlkokul öğrencilerine Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde dinleme/izleme becerisi, ilkökul öğrencilerine Türkçenin yabancı dil olarak eğitimi* (s. 71) (Ed. F. M. Cığerci). Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Karasar, N. (2012). *Bilimsel araştırma yöntemi* (23.baskı). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Koçer, Ö. (2013). Program geliştirmenin ilk basamağı: yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde ihtiyaç ve durum analizi. *Eğitim ve Bilim*, 38(169).
- Lamm, K. W., Lamm, A. J., ve Edgar, D. (2020). Scale development and validation: Methodology and recommendations. *Journal of International Agricultural and Extension Education*, 27(2), 24-35.
- Maden, S. ve İşcan, A. (2011). Yabancı dil olarak türkçe eğitimi amaç ve sorunlar: *Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi*, 23-38.
- Mınhaj, M. (2021). Yabancı dil olarak ikinci dil olarak Türkçe öğretiminin ihtiyaç analizi: Hindistan örneği.
- Nimer, M. (2019). Türkiye'deki Suriyeli mültecilerin Türkçe dil eğitimi deneyimleri ve kurumsal yapılar. *İstanbul Politikalar Merkezi Sabancı Üniversitesi Stüftung Mecrator Girişimi*.
- Onay, İ., ve Çelik, Y. (2022). Sorumluluk değeri etkinliklerinin ilkökul 4. sınıf öğrencilerinin sorumluluk kazanım düzeylerine etkisi. *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, (44), 77-89.
- Onishchuk, I., Ikonnikova, M., Antonenko, T., Kharchenko, I., Shestakova, S., Kuzmenko, N., & Maksymchuk, B. (2020). Characteristics of foreign language education in foreign countries and ways of applying foreign experience in pedagogical universities of Ukraine. *Revista Romaneasca Pentru Educatie Multidimensionala*, 12(3), 44-65.
- Peixoto, B., Pinto, R., Melo, M., Cabral, L., ve Bessa, M. (2021). Immersive virtual reality for foreign language education: A prisma systematic review. *IEEE Access*, 9, 48952-48962.
- Phutkaradze, M. (2018). *Düzensiz göçmenlerin dil ihtiyaç analizi ve bir program önerisi* (Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi).
- Şavlı, F. ve Kalafat, S. (2014). Yabancı dil derslerinde ana dili kullanımı üzerine öğretmen ve öğrenci görüşleri. *Turkish Studies-International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 9(3),1367-1385.
- Şengül, K. (2014). Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde alfabe sorunu. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, 3(1), 325-339.
- Şimşek, M. R. (2010). Yabancı dil öğretiminde ana dil kullanımı: Ne zaman, ne kadar, neden. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(1), 1-14.
- Tiryaki, Ş. (2014). Türkiye Türkçesi öğrenen Türkmen öğrencilerin olumsuz aktarım yanlışları. *Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 1, 181-193.

- Tok, M. ve Yığın, M. . (2013). Yabancı uyruklu öğrencilerin Türkçe öğrenme nedenlerine ilişkin bir durum çalışması. *Dil ve Edebiyat Eğitimi Dergisi*, 132-147.
- Worthington, R. L., & Whittaker, T. A. (2006). Scale development research: A content analysis and recommendations for best practices. *The counseling psychologist*, 34(6), 806-838.

DEVELOPMENT OF “ACTIVE PARTICIPATION LEARNING SCALE FOR STUDENTS LEARNING TURKISH AS A FOREIGN LANGUAGE” AND “TURKISH LANGUAGE NEED SCALE”: THE CASE OF GEORGIA

Kummuz Yusuf, Neslihan Karakuş

ABSTRACT

Language is an important communication tool that enables individuals to express their feelings, thoughts, knowledge and experiences. Language requires a mutual interaction in the communication of the individual. In this respect, it is important for individuals to use a common language in a healthy communication. In language learning, determining the needs of individuals is important in terms of developing language education programs. In this research, it is aimed to develop the "Active Participation Learning Scale for Students Learning Turkish as a Foreign Language" and the "Turkish Language Need Scale" within the scope of teaching Turkish to foreigners. The research was carried out with 247 students whose mother tongue is Georgian and who received Turkish language education in Georgia in the spring semester of the 2021-2022 academic year. As a result of the research, the Active Participation Learning Scale for Students Learning Turkish as a Foreign Language was developed. This scale consists of 7 items and one sub-dimension. There is no reverse scored item in the scale. In addition, the Turkish Language Need Scale was developed. This scale consists of 28 items and 4 sub-dimensions. The scale is important in terms of contributing to the determination of the language needs of foreign students learning Turkish. The scales developed in the research have valid and reliable features according to the explained variance, reliability coefficients and confirmatory factor analysis results.

Keywords: Language needs, active learning, Georgia, Turkish education, foreign language education

Ek 1. Ölçeklerin Türkçe ve Gürcücesi

Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenen Öğrenciler İçin Etkin Katılımlı Öğrenme Ölçeği ve Türkçe Dil İhtiyacı Ölçeği

		Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenen Öğrenciler İçin Etkin Katılımlı Öğrenme Ölçeği	1. Türkçe dersinde arkadaşlarımla iş birliği içinde ders işlemek isterim.					
	2. Türkçe dersinde arkadaşlarımla karşılıklı konuşmalar yapmak isterim.					
	3. Türkçe dersinde ders kitapları dışında çalışma kâğıtları olmasını isterim.					
	4. Türkçe dersinin dil bilgisi ağırlıklı işlenmesini isterim.					
	5. Türkçeye ilgili ödev verilmesini isterim.					
	6. Türkçe dersinde görsellerden ve videolardan yararlanılarak ders işlenmesini isterim.					
	7. Türkçe dersinde aktif bir şekilde derse katılmak isterim.					
Türkçe Dil İhtiyacı Ölçeği	1. Okulda Türkçe sunum yapmak isterim.					
	2. Mesleğimle ilgili Türkçe seminerlere ve konferanslara katılmak isterim.					
	3. Okulda Türkçe yarışmalar (Kompozisyon, şiir, çeviri yarışması vb.) düzenlenmesini isterim.					
	4. Sınıfta Türkçe yapılan tartışmalara katılmak isterim.					
	5. Okulda Türkçe programlara (şiir dinletisi, tiyatro vb.) katılmak isterim.					
	6. Türkçe öğretmenimle ve Türkçe bilen diğer öğretmenlerimle Türkçe konuşmak isterim.					
	7. Ödevlerimi Türkçe hazırlamak isterim.					
	8. Türkçeyi daha iyi öğrenmek için ana dili Türkçe olan kişilerle konuşmaya çalışırım.					
	9. Türkçe dersinde mesleğimle ilgili kelimeler öğrenmek isterim.					
	10. Mesleğimle ilgili gelişmeleri Türkçe internet sitelerinden araştırmak isterim.					
	11. Türkçeyi daha iyi öğrenmek için telefon uygulamaları kullanırım.					
	12. Tatil için Türkiye'ye gitmek isterim.					
	13. Türkçe resmî yazışmalar yapmak isterim.					
	14. Türkçeyi daha iyi öğrenmek için sosyal medyada (Facebook vb.) Türkçe gruplara üye olurum.					
	15. Mesleğimle ilgili Türkçe haberler okumak isterim.					
	16. Türkçe dergileri okumak isterim.					
	17. Uluslararası bir Türkçe sınavına girip belge almak isterim.					
	18. Türk dizilerini Türkçe izlemek isterim.					
	19. Türkoloji alanında makaleler okumak isterim.					
	20. Türkoloji alanında yüksek lisans yapmak isterim.					
	21. Bilimsel makaleleri Türkçe yazmak isterim.					
	22. Türkçe bilimsel kitap yazmak isterim.					
	23. Bilimsel sözlü bildirimleri Türkçe sunmak isterim.					
	24. Türkoloji alanında internetten veya kaynak kitaplardan					

	araştırma yapmak isterim.					
	25. Türkçe hikâyeler okumak isterim.					
	26. Türkçe tiyatro ve sinema izlemek isterim.					
	27. Türkçeyi daha iyi öğrenmek için ders kitabının dışında kitaplar kullanırım.					
	28. Türkçe şiirler okumak isterim.					

აქტიური მონაწილეობის სწავლის სკალა სტუდენტებისთვის, რომლებიც სწავლობენ თურქულს, როგორც უცხო ენას და თურქული ენის საჭიროების სკალა

		არასოდეს ვეთანხმები	არ ვეთანხმები	გადაუწყვეტელი ვარ	ვეთანხმები	სრულიად ვეთანხმები
აქტიური მონაწილეობის სწავლის სკალა სტუდენტებისთვის, რომლებიც სწავლობენ თურქულს, როგორც უცხო ენას	1. მსურს, რომ თანაკურსელებთან აქტიურად ვურთიერთობდე და ამგვარად ვსწავლობდე თურქულ ენას თურქულის ლექციებზე.					
	2. მსურს, რომ თურქულის ლექციებზე გვქონდეს დიალოგები თანაკურსელებთან.					
	3. მსურს, რომ თურქულის ლექციებზე სახელმძღვანელოს გარდა იყოს სამუშაო ფურცლები.					
	4. ვისურვებდი, რომ თურქული ენის კურსი ორიენტირებული იყოს გრამატიკის სერიოზულ შესწავლაზე.					
	5. მსურს, რომ გვადლევდნენ საშინაო დავალებებს თურქულ ენაში.					
	6. ვისურვებდი, რომ თურქული ენის ლექციები ჩატარდეს თვალსაჩინო მასალისა და ვიდეო მასალის გამოყენებით.					
	7. მსურს, აქტიურად ვიყო ჩართული თურქული ენის ლექციის მიმდინარეობისას.					
თურქული ენის საჭიროების სკალა	1. მსურს, თურქულ ენაზე გავაკეთო პრეზენტაცია უნივერსიტეტში.					
	2. მსურს, მონაწილეობა მივიღო თურქულ ენაზე ჩატარებულ სემინარებსა და კონფერენციებში, რომლებიც ჩემს პროფესიასთან იქნება კავშირში.					
	3. მსურს, რომ უნივერსიტეტში მოეწყოს კონკურსები თურქულ ენაზე (თემის წერა, პოეზია, თარგმანის კონკურსი და სხვ.)					
	4. მსურს, მონაწილეობა მივიღო დებატებში, რომელიც თურქულ ენაზე მოეწყობა აუდიტორიაში.					
	5. მსურს, დავესწრო უნივერსიტეტში თურქულ ენაზე მოწყობილ ღონისძიებებს (პოეზიის საღამო, თეატრალური წარმოდგენა და სხვ.).					
	6. მსურს, თურქულად ვესაუბრო ჩემს თურქულის მასწავლებელს და თურქულის მცოდნე სხვა მასწავლებლებს.					
	7. მსურს, თურქულად მოვამზადო დავალებები.					
	8. იმისათვის, რომ უკეთ ვისწავლო თურქული ენა, ვეცდები ვილაპარაკო ადამიანებთან, რომელთა მშობლიური ენაა					

თურქული.						
9. მსურს, რომ თურქული ენის ლექციებზე ვისწავლო ჩემს პროფესიასთან დაკავშირებული სიტყვები.						
10. მსურს, თურქულ ინტერნეტ საიტებზე მოვიძიო სიახლეები ჩემი პროფესიის შესახებ.						
11. თურქული ენის უკეთ შესწავლის მიზნით, მე გამოვიყენებ ტელეფონის აპებს.						
12. მსურს, დასასვენებლად წავიდე თურქეთში.						
13. მსურს, რომ მქონდეს ოფიციალური მიმოწერა თურქულ ენაზე.						
14. თურქული ენის უკეთ სწავლის მიზნით სოციალურ მედიაში (ფეისბუქი და სხვ.) გავერთიანდები თურქულ ჯგუფებში.						
15. მსურს, წავიკითხო თურქული ახალი ამბები , რომლებიც ჩემს პროფესიასთან იქნება დაკავშირებული.						
16. მსურს, ვიკითხო თურქული ჟურნალები.						
17. მსურს, გავიდე თურქული ენის საერთაშორისო გამოცდაზე და ავიღო დიპლომი.						
18. მსურს, თურქულ ენაზე ვუყურო თურქულ სერიალებს.						
19. მსურს წავიკითხო თურქოლოგიური სამეცნიერო სტატიები.						
20. მსურს, რომ მაგისტრატურაში ჩავაბარო თურქოლოგიის განხრით.						
21. მსურს, თურქულ ენაზე დავწერო სამეცნიერო სტატიები.						
22. მსურს, თურქულად დავწერო სამეცნიერო წიგნი.						
23. მსურს, რომ ზეპირი სამეცნიერო პრეზენტაციები გავაკეთო თურქულ ენაზე.						
24. მსურს, გავაკეთო სამეცნიერო კვლევა თურქოლოგიის სფეროში ინტერნეტის ან რესურსების გამოყენებით.						
25. მსურს, წავიკითხო თურქული მოთხრობები.						
26. მსურს, ვუყურო თურქულ თეატრსა და კინოს.						
27. თურქული ენის უკეთ შესწავლის მიზნით სახელმძღვანელოს გარდა ვიყენებ სხვა წიგნებსაც.						
28. მსურს, წავიკითხო თურქული ლექსები.						